

Ewa ANDRYSIAK*

„BIULETYN SZADKOWSKI” – PIĘTNAŚCIE LAT DZIAŁALNOŚCI LOKALNEGO CZASOPISMA NAUKOWEGO¹

Słowa kluczowe: Szadek, „Biuletyn Szadkowski”, czasopisma naukowe.

SZADEK I JEGO TRADYCJE CZASOPIŚMIENNICZE

Liczący dziś niewiele ponad dwa tysiące mieszkańców Szadek, miasteczko o bogatych tradycjach historycznych, znane m.in. z odbywających się tu od drugiej połowy XIV wieku sejmików szlachty sieradzkiej, nie posiada tradycji czasopiśmienniczych. Dopiero w latach 90. XX wieku pojawiają się tutaj pierwsze tego typu inicjatywy wydawnicze, które jednak nie przetrwały próby czasu. W Urzędzie Gminy w Szadku w 1991 r. metodą kserograficzną powielano wydawany cyklicznie lokalny informator². Należy jednak zauważyć, że wiele periodyków regionalnych ukazywało się w XX wieku w Sieradzu, Zduńskiej Woli i Łasku, najwięcej tytułów wychodziło w okresie międzywojennym, np. „Ziemia Sieradzka” (1919–1935), „Głos Sieradzki” (1924–1925), „Goniec Sieradzki” (1928–1930), „Ostatnie Wiadomości Zduńskiej Woli i Ziemi Sieradzkiej” (1933) i „Głos Ziemi Łaskiej” (1925–1927)³.

Szereg nowych tytułów na terenie Sieradzkiego pojawiło się w latach 80. i 90. XX wieku, m.in. „Na Sieradzkich Szlakach”, tygodnik „Nad Wartą” (od 1980), „Sieradzki Rocznik Muzealny” (od 1984), kwartalnik „Siódma Prowincja” (od 1991), tygodnik „Siedem Dni” (od 1998). Część tytułów nie utrzymała

* Ewa Andrysiak, dr hab., prof. nadzw., Katedra Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Łódzki, 90-236 Łódź, ul. Pomorska 171–173, wicedyrektor Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu, wiceprezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, prezes Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu, e-mail: eandrysiak@kp.kalisz.pl.

¹ Artykuł stanowi przedruk tekstu: Andrysiak E., „*Biuletyn Szadkowski*” – piętnaście lat działalności lokalnego czasopisma naukowego, „Rocznik Łódzki” 2016, t. LXV, s. 113–138.

² Informacje dr P. Szkutnika.

³ Bazy Biblioteki Narodowej. Centralny Katalog Czasopism Polskich [dostępne online] http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=07&IZ=Miejsce_wyd. [dostęp 23 marca 2016 r.]

się na lokalnym rynku prasy, m.in. „Gazeta Ziemi Łaskiej” (1987–1998), „Gazeta Złoczewa” (1991–1996), tygodniki „Życie Zduńskiej Woli” (1982–1988, maj 1990 – marzec 1991), „Goniec” (1990–1991), „Sieradzki Express” (1990–1991), „Kurier Zduńskowolski” (1991–1995)

„Echo” (1995–2007), „Puls Sieradza” (2007–2009), biuletyn „Sieradzanin” (1995–1996)⁴.

Tematy związane z Szadkiem i regionem sygnalizowane były w części z wymienionych wyżej pism, także w ukazującym się od 1985 roku kwartalniku krajoznawczym „Na Sieradzkich Szlakach”, m.in. historii miasta i ziemi szadkowskiej poświęcony był numer 3 z 1995 roku przygotowany z okazji obchodów 700-lecia Szadku⁵.

Na regionalnym rynku prasowym pojawiły się również nowe tytuły, które odnotowują wydarzenia związane z Szadkiem. Od listopada 2008 roku wychodzi kwartalnik „Notatnik Powiatowy” – pismo samorządowe powiatu zduńskowolskiego, a od 18 czerwca tegoż roku tygodnik „Extra” Zduńska Wola, Sieradz, Łask, dostępny także w wersji elektronicznej (www.extrazdunska.pl). Kolejne tytuły to „Tydzień Zduńskowolski” (pierwszy numer ukazał się w 1999 r.) przekształcony następnie w „Nasz Tygodnik”, który ukazuje się do dziś jako dodatek do „Dziennika Łódzkiego”⁶.

PROFESOR TADEUSZ MARSZAŁ I INICJATYWA UTWORZENIA REGIONALNEGO PERIODYKU NAUKOWEGO

Na przełomie lat 2000–2001 pojawił się pomysł utworzenia w Szadku czasopisma. Inicjatywa powstała w wyniku prowadzonych tu już wcześniej przez studentów pod opieką nauczycieli akademickich Uniwersytetu Łódzkiego prac na rzecz regionu szadkowskiego. W ćwiczeniach terenowych ze studentami udział brał m.in. prof. Tadeusz Marszał, któremu problemy Szadku były bliskie także ze względu na związki rodzinne. Przypadająca na rok 1995 siedemsetna rocznica nadania Szadkowi praw miejskich, zainspirowała prof. Marszała do opracowania monografii miejscowości⁷. Ukazanie się w 1995 roku wydawnictwa pt. Szadek. Monografia miasta stało się inspiracją do kolejnej inicjatywy. Profesor uważał, że przygotowywane przez studentów prace dyplomowe (licencjackie i magisterskie) podejmujące problematykę związaną zarówno z miastem, jak i regionem można by publikować. Propozycja wydawnictwa przedstawiona ówczesnemu burmistrzowi Szadku Stanisławowi Mielczarkowi spotkała się z pozytywnym odzewem z jego strony i władz samorządowych.

⁴ E. Andrysiak, *Szadek i ziemia szadkowska na łamach czasopisma krajoznawczego*, „Na Sieradzkich Szlakach”, „Biuletyn Szadkowski” 2012, t. 12, s. 181.

⁵ Tamże, s. 181–182.

⁶ Informacje J. Stulczewskiego.

⁷ Pierwszy historię Szadku wydaną w 1870 r. pt. *Monografia Szadku* napisał urodzony w Wodzieradach Alfons Parczewski (1849–1933).

Początki nie były łatwe, toczyły się dyskusje nad tytułem czasopisma, jego profilem, częstotliwością ukazywania się, składem zespołu redakcyjnego, formatem i innymi kwestiami⁸. Założenia dotyczące formy i tematyki publikacji w periodyku materiałów przedstawione zostały we wstępie do tomu pierwszego:

W „Biuletynie” będą prezentowane prace w formie artykułów, notatek, bądź większych zwartych opracowań monotematycznych, poświęconych problematyce związanej z samym miastem Szadkiem, jak i otaczającym regionem, który można określić jako ziemię szadkowską. Publikowane materiały będą miały charakter wielodyscyplinarny, obejmując różne dziedziny wiedzy (m. in. geografię, historię, etnografię, ekonomię, biologię, literaturę)⁹.

W tomie pierwszym określono adresatów czasopisma, kierując je do wszystkich zainteresowanych problematyką regionu, m.in. osób odpowiedzialnych za rozwój społeczno-gospodarczy gminy, pracowników naukowych, uczniów i studentów, turystów i mieszkańców tego terenu¹⁰.

Określony został też cel wydawania pisma:

Jednym z warunków racjonalnego działania jest znajomość własnych atutów i słabości – obiektywne rozeznanie rzeczywistości, na którą składa się zarówno dziedzictwo przeszłości, jak i współczesne uwarunkowania. I taki jest główny cel tej inicjatywy wydawniczej¹¹.

Omawiając inicjatywę utworzenia „Biuletynu Szadkowskiego” nie sposób pominąć prof. T. Marszał, inicjatora przedsięwzięcia¹². Po studiach ekonomicznych na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ (1974) objął stanowisko asystenta w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UŁ. W 1982 roku obronił rozprawę doktorską, a w 1990 roku na podstawie rozprawy pt. „Konsumpcja jako czynnik kształtujący strukturę przestrzenną przemysłu włókienniczo-odzieżowego” uzyskał stopień doktora habilitowanego. Tytuł profesora uzyskał w 2002 roku.

W latach 1990–1993 prof. Marszał pełnił funkcję prodziekana Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UŁ, w roku 1991 został kierownikiem utworzonego wówczas Zakładu Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej UŁ, przekształconego później w Katedrę Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej, którą nadal kieruje. Od 1995 r. jest kierownikiem Centrum Badań Europejskich Rozwoju Lokalnego i Polityki Przestrzennej UŁ, w latach 2001–2002 był prodziekanem, a od 2008 do 2016 roku pełnił funkcje dziekana Wydziału Nauk Geograficznych UŁ.

⁸ T. Marszał, *Od redakcji*, „Biuletyn Szadkowski” 2010, t. 10, s. 5.

⁹ T. Marszał, *Od Redakcji*, „Biuletyn Szadkowski” 2001, t. 1, s. 9.

¹⁰ Tamże, s. 10.

¹¹ Tamże, s. 9.

¹² Informacje o profesorze opracowano na podstawie: Tadeusz Marszał [dostępny online] https://wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Marsza%C5%82 [dostęp 26 lutego 2016]; Prof. dr hab. Tadeusz Marszał [dostępny online] <http://kzsipp.geo.uni.lodz.pl/index.php?page=tadeusz-marszal> [dostęp 26 lutego 2016].

Od roku 1993 prof. Marszał jest członkiem Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przy Prezydium PAN (od 2011 r. członkiem prezydium tego Komitetu), a od 2012 roku również członkiem Komitetu Nauk Geograficznych PAN. W latach 2007–2012 był wiceprzewodniczącym Miejskiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej przy Prezydencie Miasta Łodzi.

Prof. T. Marszał pełni różne funkcje w krajowych i zagranicznych organizacjach naukowych także w redakcjach czasopism. Pełnił funkcję wiceprezydenta „Association of European Schools of Planning” (1994–1996). W latach 1986–1990 był członkiem komitetu redakcyjnego czasopisma „Problems in Textile Geography”, a w latach 1990–1993 jego redaktorem, od 1994 roku jest redaktorem czasopisma „European Spatial Research and Policy”. Jest członkiem rad redakcyjnych: „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica” (od 1997), „Prace Komisji Geografii Przemysłu” (od 2000), „Regional Symbiosis” (Indie, od 2004), „Terestarsadalom” – „Space and Society” (Węgry, od 2010), „Studia Regionalia KPZK PAN” (od 2011), „Studia KPZK PAN” (od 2011), „Biuletyn KPZK PAN” (od 2011) i „Biuletyn Uniejowski” (od 2014).

Nie można też pominąć obszernego dorobku piśmienniczego prof. T. Marszała obejmującego zarówno książki, jak i artykuły w czasopismach, rozprawy w pracach zbiorowych, czy plansze w atlasach. Jest autorem (także redaktorem) prac naukowych, których tematyka dotyczy m.in. problematyki zagospodarowania przestrzennego, lokalizacji działalności gospodarczej, rozwoju lokalnego i regionalnego (wiele prac poświęcił regionowi szadkowskiemu), zagadnień struktury przestrzenno-funkcjonalnej zarówno małych miast, jak i metropolii, oraz badań przestrzennych emigracji polskiej.

OPIS EDYCJI

W latach 2001–2015 ukazało się piętnaście tomów „Biuletynu Szadkowskiego”, w tym tomy 1–6 w formacie A5 (20,5 x 14,5 cm) i objętości od 131 (t. 4) do 239 stron (t. 5)¹³ i tomy 7–15 w formacie B5 (23,5 x 16,5 cm) i objętości od 202 (t. 11) do 308 stron (t. 10)¹⁴.

Okładkę czasopisma zaprojektowała nauczycielka plastyki w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Prusinowicach Dobrosława Snowarska, a motywy graficzny towarzyszy pismu do dziś. Zmienia się tylko kolor kartonowej okładki (np. żółty – t. 1, pomarańczowy – t. 2, czerwony – t. 3, zielony – t. 4). W tomach 1–4 motyw graficzny z okładki powtarzano na karcie przedtytułowej. Na okładce tomu pierwszego motyw ten jest mniejszy niż na okładkach kolejnych, ale jest to także jedyny tom, który otrzymał osobny tytuł: *Zagospodarowanie Szadku*. Także na okładce tomu pierwszego w tytule czasopisma zastosowano odmienny krój czcionki niż w pozostałych tomach (2–15).

¹³ T. 1 – ss. 147, t. 2 – ss. 161, t. 3 – ss. 157, t. 6 – ss. 230.

¹⁴ T. 7 – ss. 210, t. 8 – ss. 203, t. 9 – ss. 225, t. 10 – ss. 308, t. 11 – ss. 202, t. 12 – ss. 263, t. 13 – ss. 220, t. 14 – ss. 221, t. 15 – ss. 281.

Publikowane w periodyku artykuły uzupełniają materiały ilustracyjne w postaci rysunków, mapek, planów, wykresów i czarno-białych fotografii, te ostatnie pojawiły się już w tomie 2 rocznika. Pierwsze nieliczne kolorowe fotografie zamieszczone zostały dopiero w tomie jubileuszowym, czyli tomie 10 czasopisma, w tomie 14 i 12, w ostatnim z wymienionych także na osobnych wkładkach. Kolorowe ilustracje uzupełniały artykuły poświęcone tematyce heraldycznej oraz przyrodniczej.

Od tomu 1 do 8 czasopismo nie posiadało podziału na działy. Podział taki wprowadzono od tomu 9, w którym po raz pierwszy prezentowane materiały znalazły się w trzech działach: „Artykuły”, „Artykuły przeglądowe, notatki, sprawozdania”, „Szadek na starej fotografii”. Taki kształt „Biuletyn Szadkowski” posiada do dziś.

Fot. 1. Okładki czasopisma „Biuletyn Szadkowski” 2001, t. 1; 2010, t. 10.

Z inicjatywy redaktora naczelnego od tomu 6 (2006) w roczniku publikowane są rozmowy i wywiady na temat historii, współczesności i perspektyw rozwoju Szadku i jego okolic z osobami, które łączy to, że są *szadkowianinami*, *niezależnie czy spędzili tutaj tylko swoje dzieciństwo, mieszkają całe życie, czy też przyjechali tutaj za chlebem*, a także niezależnie od tego czy są bardziej czy mniej znani¹⁵.

Zamieszczane w „Biuletynie Szadkowski” artykuły spełniają wymagania stawiane pracom naukowym, opatrzone są przypisami oraz bibliografią, od tomu 8 streszczeniami w języku angielskim, a od tomu 15 streszczeniami w języku polskim i angielskim. Zainteresowanym publikacją prac w czasopi – śmie służą informacje zamieszczane od tomu 10 na stronie 3 okładki (Instrukcja dla autorów).

Wydawane systematycznie tomy cieszyły się wzrastającym z roku na rok zainteresowaniem mieszkańców, poszerzała się tematyka pisma, zwiększała liczba autorów, nie tylko tych wywodzących się z kręgów naukowych. W tworzenie pisma włączyli się autorzy lokalni, co redakcja przyjmowała z dużym zadowoleniem¹⁶.

¹⁵ „Biuletyn Szadkowski” 2006, t. 6, s. 161; 2007, t. 7, s. 201.

¹⁶ „Biuletyn Szadkowski” 2006, t. 6, s. 161.

Dziesięć lat ukazywania się czasopisma podsumowano opublikowaniem w tomie 10 *Spisu treści „Biuletynu Szadkowskiego” z lat 2001–2009* (t. 1–9) uzupełnionego indeksem autorów i indeksem tematycznym tomów 1–10 oraz *Erratą do materiałów opublikowanych w „Biuletynie Szadkowskim” w latach 2001–2009 t. 1–9*.

WYDAWCA

„Biuletyn Szadkowski” wydaje Uniwersytet Łódzki przy współpracy Urzędu Miasta i Gminy Szadek. Nazwę wydawcy odnotowywano w periodyku w różnych formach. Do tomu 9 jako wydawca wymieniany był Ośrodek Badawczy Europejskiej Polityki Przestrzennej i Rozwoju Lokalnego UŁ oraz Zarząd Gminy i Miasta Szadku (t. 2–4; Miasto i Gmina Szadek – t. 5–9). W tomie 10 kolejność została odwrócona, wydawca to: Uniwersytet Łódzki, Ośrodek Badawczy Europejskiej Polityki Przestrzennej i Rozwoju Lokalnego przy współpracy Miasta i Gminy Szadek, w trzech następnych (11–13): Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego z informacją na stronie redakcyjnej, że publikacja przygotowana została przy współpracy Ośrodka Badawczego Europejskiej Polityki Przestrzennej i Rozwoju Lokalnego UŁ.

Czasopismo dofinansowywane było z budżetu Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Szadku oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Szadku (t. 5–7), następnie z budżetu Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Szadku (od t. 8).

DRUK

Cztery edycje (tomy 1–4)¹⁷ tłoczyła Pracownia Poligraficzno-Intrologatorska „Intrograf” z siedzibą w Łasku (ul. Południowa 2), działająca od 1989 roku początkowo jako firma intrologatorska, od 1991 roku także drukarnia typograficzna. Kolejne pięć tomów (5–9) to efekty pracy firmy „Triada”, zajmującej się usługami poligraficznymi i reklamowymi, działającej od 1996 roku w Łodzi przy ul. Limanowskiego 147/19. Druk jubileuszowego tomu 10 (2010) wykonał łódzki zakład „Grafix” (ul. Żeligowskiego 46). Rocznik 11 z kolei to efekt pracy Drukarni UŁ (ul. Lindleya 8). Druk i oprawę tomów 13 i 14 wykonała działająca w Łodzi od 1983 roku drukarnia Dariusza i Marka Mroczkowskich „Quick-Druk” (ul. Łąkowa 11). W rocznikach 12 i 15 informacji o wykonawcy druku brak.

NAKŁAD

Z piętnastu roczników pisma z lat 2001–2015, siedem (t. 1–7) wyszło w nakładzie po 300 egzemplarzy, nakład trzech roczników (t. 8–10) zwiększono do 500 egzemplarzy. Brak natomiast informacji o nakładzie tomów 11–15.

¹⁷ Informacje dotyczące firmy tłoczącej t. 1–2 uzyskane od K. Kilian-Haraszkiwicz.

Czasopismo wychodzi w wersji tradycyjnej i elektronicznej, od tomu 13 wersją pierwotną (referencyjną) jest wersja elektroniczna, co potwierdza informacja zamieszczona na stronie redakcyjnej. Roczniki czasopisma posiadają: Biblioteka Narodowa w Warszawie, Biblioteka Jagiellońska w Krakowie, Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy, Biblioteka Śląska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Opolski, poza tym Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu, Biblioteka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, Książnica Pomorska w Szczecinie¹⁸. Czasopismo dostępne jest również w łódzkich bibliotekach (Biblioteka UŁ, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego).

REDAKCJA I RADA REDAKCYJNA

Zespół redakcyjny „Biuletynu Szadkowskiego” liczył początkowo cztery osoby, tworzyły go Katarzyna Kilian (obecnie Kilian-Haraszkievicz) – dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Szadku, prof. T. Marszał – redaktor naczelny, Katarzyna Milewska – sekretarz Redakcji oraz Dorota Stefańska – nauczycielka historii w Szadku.

W roku 2003 (t. 3) skład redakcji powiększył się o jedną osobę, do zespołu dołączył Piotr Szkutnik – wówczas asystent w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii UŁ. W kolejnym roku (2004) grono redakcyjne powiększył Mariusz Lamprecht – asystent w Katedrze Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej UŁ. Zaledwie rok (2005) członkiem redakcji była Kinga Siekierska. W roku 2008 funkcję sekretarza, którą pełniła do tej pory (t. 1–7) K. Milewska, objęła Sylwia Kowara – nowy członek redakcji i pełniła ją do tomu 13 włącznie. Od tomu 14 (2014) sekretarzem redakcji jest Szymon Wiśniewski. Dwie osoby dołączyły do zespołu redakcyjnego w roku 2010: dr Marek Adamczewski – adiunkt z Katedry Historii Historiografii i Nauk Pomocniczych Historii UŁ oraz dr Beata Woziwoda – adiunkt z Katedry Geobotaniki i Ekologii Roślin UŁ. Kolejne osoby zasiły redakcję w roku 2013 (Elżbieta Jarczak, Jarosław Stulczewski) i w 2014 wymieniony już Sz. Wiśniewski. Od początku istnienia „Biuletynu” do dziś w zespole redakcyjnym pracują trzy osoby: K. Kilian-Haraszkievicz, T. Marszał, D. Stefańska. Obecnie redakcja liczy 9 członków.

Ważnym organem pisma jest Rada Redakcyjna, której skład w ciągu piętnastu lat istnienia „Biuletynu Szadkowskiego” ulegał pewnym zmianom. W tomie pierwszym Rada Redakcyjna liczyła dziesięciu członków: Jolanta Jakóbczyk-Gryszkiewicz, Lech Kajzer, Krzysztof Kożuchowski, Tadeusz Markowski, Tadeusz Marszał, Stanisław Mielczarek, Elżbieta Muszyńska, Wiesław Puś, Marek Sobczyński, Paweł Starosta. W tomie 2, do wymienionych, dołączyli Andrzej Ciapciński i Adam Gala, a w 3 skład uzupełniła jeszcze Stefania Sulińska. W kolejnych tomach (4–9) Rada ponownie liczyła 12 osób.

¹⁸ Informacje na podstawie Katalogu Rozproszonego Bibliotek Polskich KaRo.

Duże zmiany w składzie Rady Redakcyjnej miały miejsce w 2010 roku, kiedy twórcy periodyku, poza przedstawicielami uczelni polskich, po raz pierwszy zaprosili do współpracy reprezentantów uczelni zagranicznych, co związane było z ubieganiem o wyższe miejsce w rankingu punktowanych czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W latach 2010–2011 (t. 10 i 11) liczba członków Rady wzrosła do 16 osób. Do Rady weszło ośmioro przedstawicieli UŁ (Ewa Andrysiak, Adam Gala, Jolanta Jakóbczyk-Gryszkiewicz, Lech Kajzer, Leszek Kucharski, Wiesław Puś, Marek Sobczyński, Paweł Starosta), dwoje Uniwersytetu Warszawskiego (Agnieszka Bartoszewicz, Andrzej Stanisław Lisowski), przedstawiciel Politechniki Warszawskiej (Sławomir Gzell), Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach (Krystian Heffner) oraz czterech reprezentantów uczelni zagranicznych: Daniel Czamański z Technion Israel Institute of Technology (Haifa, Izrael), Jakub Goldberg z Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie (Izrael), Bohdan Posatsky z Politechniki Lwowskiej (Ukraina) i Tadeusz Siwek z Uniwersytetu w Ostrawie (Czechy).

Fot. 2. Członkowie Redakcji „Biuletynu Szadkowskiego”, 18 stycznia 2016 r. Od lewej prof. dr hab. Tadeusz Marszał, dr Szymon Wiśniewski, dr hab. Beata Woziwoda, Elżbieta Jarczak, Dorota Stefańska, Katarzyna Kilian-Haraszkiwicz, Jarosław Stulczewski, dr Piotr Szkutnik

Kolejne zmiany w Radzie Redakcyjnej nastąpiły od tomu 12, w skład Rady wchodzi od tej pory 12 osób; są to z wymienionych wyżej: reprezentanci UŁ w osobach: E. Andrysiak, L. Kajzer i W. Puś, przedstawiciele uczelni warszawskich: A. Bartoszewicz i S. Gzell, oraz z uczelni zagranicznych D. Czamański, B. Posatsky i T. Siwek. Czterej nowi członkowie Rady Redakcyjnej to Donatas Burneika (Lithuanian Social Research Center, Wilno, Litwa), Anna Geppert (Universite Paris IV – Sorbonne, Francja), Joseph Salukhvatze (Tbilisi State University, Gruzja) i Vladimir Slavik (Comenius University, Bratysława, Słowacja).

Wykaz członków Rady Redakcyjnej z zaznaczeniem uczelni, które reprezentują zamieszczany jest w każdym tomie na stronie drugiej okładki.

KRĄG AUTORÓW

Indeks autorów, którzy opublikowali swoje teksty w dziesięciu tomach „Biuletynu Szadkowskiego” wykazuje 54 nazwiska. W tomach 11–15 odnotować można kolejnych 31 nazwisk, w sumie w czasopiśmie w latach 2001–2015 swoje teksty samodzielnie, bądź we współpracy z innymi autorami, opublikowało 85 osób.

Krąg autorów czasopisma to głównie środowisko naukowe UŁ. Największą grupę stanowią pracownicy Wydziału Nauk Geograficznych (25 osób), przede wszystkim Katedry Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej. Razem z prof. T. Marszałem, którego artykuły znajdują się w tomach 1–9 i 14, z placówki tej swoje teksty w periodyku zamieściło 19 osób: prof. nadzw. Elżbieta Kobojeck oraz adiunkci i asystenci dr Sławomir Kobojeck (t. 13), dr Jacek Nalewajko (t. 1, 3), dr Szymon Wiśniewski (t. 14, 15), dr Mariusz Lamprecht (t. 3–4, 6, 8), dr Katarzyna Milewska (t. 1–3, 5), mgr Andrzej Nowak (t. 1–4), dr Agnieszka Ogródowczyk (t. 4), dr Marcin Turczyn (t. 1, 2), dr Bartosz Bartosiewicz (t. 5–10), dr Iwona Pielesiak (t. 7), Sylwia Kowara (t. 7, 9, 12), a także absolwenci i doktoranci Joanna Banasiak (t. 9), Roman Kopacki (t. 3–5), Janusz Molenda (t. 1–2), Radosław Kucharski (t. 6), Krzysztof Paczkowski (t. 7) oraz Emilia Gorczyżewska (t. 12).

Z Wydziału Nauk Geograficznych artykuły w „Biuletynie Szadkowskim” ogłosili także dr Janusz Burchard z Katedry Geologii, Geosynoptyki i Zrównoważonego Rozwoju (t. 1), Jacek Czyż i Jacek Forysiak z Katedry Badań Czwartorzędu (t. 1), prof. Mariusz Kulesza (t. 3) i dr Tomasz Figlus z Katedry Geografii Politycznej i Studiów Regionalnych (t. 15), oraz Anna Jaworska – absolwentka geografii (t. 4).

Kolejna grupa autorów szadkowskiego czasopisma to reprezentanci Wydziału Filozoficzno-Historycznego UŁ (17 osób), w tym adiunkci, asystenci i profesorowie w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii (od 2012 r. Katedra Historii Historiografii i Nauk Pomocniczych Historii): dr Ilona Florczak (t. 10, 13), dr Dariusz Klemantowicz (t. 13)¹⁹, dr Arkadiusz Rzepkowski (t. 15), dr Piotr Szkutnik (t. 3–15)²⁰, prof. Alicja Szymczakowa (t. 5), prof. nadzw. Marek Adamczewski (t. 3, 5–7, 12, 14–15), dalej doktorantki z Katedry Historii Polski Średniowiecznej (Agata Kaczmarek, Agata Młyńska – t. 10), prof. Leszek Kajzer z Katedry Archeologii Historycznej (t. 2, 11), adiunkt z Katedry Historii Nowożytnej (dr Michał Kobierecki – t. 14), dr Ewelina Kostrzewska (t. 7) i dr Rafał Wiktor Kowalczyk (t. 8) z Katedry Historii Społeczno-Gospodarczej, prof. Jan Szymczak z Katedry Historii Średniowiecznej (t. 15), dr Beata Wasilewska-Klamka z Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej (t. 12) i dr hab. Krzysztof Paweł Woźniak z Katedry Historii Polski XIX w. (t. 15).

¹⁹ Także kierownik Archiwum i Muzeum UŁ.

²⁰ P. Szkutnik – współpracę z „Biuletynem” rozpoczął od t. 3 (2003), pracował wówczas (od 2002) jako nauczyciel historii w Szkole Podstawowej w Szadku oraz jednocześnie, od 2003 jako asystent w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii UŁ, od 2010 adiunkt w tejże placówce.

Z Katedry Historii Sztuki tego Wydziału teksty w periodyku zamieściły adiunkt Jowita Jagła (t. 5) i absolwentka tej placówki Ewa Różalska (t. 2).

Czwórka autorów to przedstawiciele kolejnego wydziału UŁ – Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska: dr Beata Woziwoda (t. 7–12, 14) z Katedry Geobotaniki i Ekologii Roślin, dr Eliza Szczerkowska-Majchrzak (t. 14) z Katedry Ekologii i Zoologii Kręgowców oraz dwoje doktorantów ze Studium Doktoranckiego Ekologii i Ochrony Środowiska (Katarzyna Pawicka, Grzegorz J. Wolski – t. 12).

Wydział Filologiczny UŁ reprezentuje jedna osoba, od 2007 roku prof. nadzw. Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, autorka niniejszego artykułu, która współpracę z czasopismem rozpoczęła w roku 2006, przyjmując zaproszenie prof. T. Marszała do przygotowania artykułu na temat urodzonego w Wodzieradach Alfonsa Parczewskiego, późniejszego prawnika i profesora uniwersytetów w Warszawie i w Wilnie.

W „Biuletynie Szadkowskim” swoje prace zamieszczali także naukowcy innych uczelni. Uniwersytet Warszawski reprezentowali dr hab. Agnieszka Bartoszewicz z Instytutu Historycznego (t. 6, 8, 11) oraz Adam Rapiejko z Pracowni Archeologicznych Badań Terenowych Instytutu Archeologii (t. 8). Ponadto prace w periodyku ogłosili: prof. Artur Kijas – Zakład Historii Europy Wschodniej Instytutu Wschodniego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (t. 11), judaistka i antropolog kultury dr Kamila Klauzińska i Tomasz Krzysztof Polkowski²¹, doktorant w Instytucie Historii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (t. 13), ks. dr hab. Sławomir Zabraniak – adiunkt w Zakładzie Historii Nowożytnej Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, prof. nadzw. Zofia Wilk-Woź z Katedry Bezpieczeństwa Narodowego Społecznej Akademii Nauk w Łodzi (t. 15).

Wśród autorów „Biuletynu Szadkowskiego” znaleźli się przedstawiciele placówek kultury (muzeów, bibliotek) i innych instytucji: mgr Alicja Młyńska z Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku (t. 13), Adam Rapiejko i Katarzyna Korzeniewska – pracownicy Muzeum Archeologicznego w Gdańsku (t. 10), Stanisław Cechosz i Łukasz Holcer – członkowie zespołu badawczego w firmie Cempla i Partnerzy – Konserwacja Zabytków Kraków (t. 15). Środowisko włocławskie reprezentowali: ks. Roman Andrzejewski – biskup pomocniczy diecezji włocławskiej kościoła rzymskokatolickiego (t. 2), ks. Kazimierz Rulka – dyrektor Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego im. Księża Chodyńskich we Włocławku (t. 8–11, 13) oraz Grzegorz Sztandera – absolwent kierunku filozoficzno-teologicznego na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela we Włocławku (t. 15).

Do grona autorów dołączyli członkowie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i równocześnie bibliotekarze Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu w osobach dr. hab. Krzysztofa Walczaka – dyrektora placówki (t. 7) i Ewy Obały – kierownika działu magazynów i konserwacji zbiorów (t. 12) oraz dr Zdzisław Włodarczyk z Kolegium Nauczycielskiego w Wieluniu, redaktor „Rocznika Wieluńskiego” (t. 13).

²¹ T.K. Polkowski – dyrektor Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola.

Nie można pominąć grupy autorów związanych z Łodzią i łódzkimi instytucjami takimi jak: Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Łodzi (Łukasz Antosik, t. 11), Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi (Błażej Muzolf, t. 11; dr Jerzy Augustyniak, t. 10), Centralne Muzeum Włókiennicze w Łodzi (artysta plastyk i konserwator dzieł sztuki Jacek Królewski, t. 10), Archiwum Diecezjalne w Łodzi (ks. Mieczysław Różański, t. 7–8, 10). Łodzian reprezentował również pisarz, poeta i tłumacz Tadeusz Chróścielewski (t. 3).

Krąg autorów czasopisma nie ogranicza się tylko do środowisk naukowych. Na łamach „Biuletynu” publikują także lokalni autorzy, szadkowanie oraz mieszkańcy regionu. Wymienić tu należy w pierwszej kolejności Dorotę Stefańską, nauczycielkę historii w szkole podstawowej (od 1978) i gimnazjum (od 1999) w Szadku, działaczkę Towarzystwa Przyjaciół Szadku i członka redakcji „Biuletynu”, której teksty znalazły się w tomach 4–6, 8–11, 14–15.

Poza tym w periodyku swoje teksty zamieścili: Wanda Nowak – sekretarz Gminy i Miasta Szadek (t. 14), Maciej Tadeusz Adamowicz – nauczyciel w Szkole Podstawowej w Rossoszycy (t. 2), Antoni Adam Leopold – ostatni właściciel Rzepiszewa (t. 2), dziekan dekanatu szadkowskiego ks. Maciej Korczyński – proboszcz parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Apostoła (t. 13), ks. Władysław Łabiak (30 IV 1922 – 17 V 2016)²² w latach 1952–1955 wikary w Szadku, następnie proboszcz w Dzierżawach, Rossoszycy i Babiaku (t. 9), mieszkanka wsi Grzybów – poetka Jolanta Stelmasiak (t. 4). Wspomnienia o Szadku opublikowała w „Biuletynie” dawna mieszkanka wsi Rzepiszew Stefania Habryn, zmarła 11 VI 2013 roku w Australii w wieku 102 lat²³ (t. 1), a wywiadu udzieliła urodzona w Szadku architekt Maria Sarnik-Konieczna (t. 10).

W 2009 roku współpracę z czasopismem rozpoczął J. Stulczewski, działacz społeczno-kulturalny oraz ruchu rekonstrukcyjno-historycznego, prezes Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Zduńskiej Woli, który do 2015 roku zamieścił 14 artykułów (w tym jeden jako współautor), do sześciu tomów przygotował materiał do cyklu *Szadek na starej fotografii*, przeprowadził pięć wywiadów. Artykuł w „Biuletynie” opublikowała też zduńskowolanka Elżbieta Nejman – autorka monografii *Cztery pokolenia Złotnickich w Zduńskiej Woli* oraz tekstów w kwartalniku „Na Sieradzkich Szlakach” (t. 10) oraz związany z ziemią sieradzką projektant grafiki użytkowej Rafał Bogusławski (urodzony w Łodzi), absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, od lat zajmujący się badaniem historii rodziny (t. 7).

Pośród autorów, których teksty pojawiały się w „Biuletynie” najczęściej wymienić należy J. Stulczewskiego, P. Szkutnika, D. Stefańską, T. Marszałę, M. Adamczewskiego i B. Woziwodę.

²² Informacja dr P. Szkutnika.

²³ Informacja dr P. Szkutnika.

ZAWARTOŚĆ CZASOPISMA

W piętnastu tomach rocznika opublikowano ogółem 215 tekstów (najmniej w t. 8–6, najwięcej w t. 10–18), w tym 209 artykułów o różnej tematyce (biografie i wspomnienia, historia, architektura i konserwacja zabytków, ochrona przyrody i środowiska, geografia, zagadnienia wyznaniowe). Choć przeważa tematyka historyczna to miejsce w „Biuletynie” znalazły także zagadnienia dotyczące współczesności.

BIOGRAFIE I WSPOMNIENIA.WYWIADY

Od wielu już lat niesłabnącym zainteresowaniem cieszą się prace biograficzne i wspomnienia. Także na stronach „Biuletynu Szadkowskiego” znalazła się seria biografii poświęconych szadkowieanom, przybliżająca ich życie i działalność.

Znane postacie związane z Szadkiem, żyjące w XV i XVI wieku przypomniał T. Marszał: kompozytora i śpiewaka księdza Tomasza Szadka (t. 7), prawnika i dyplomatę księdza Jakuba Szadka (t. 8), astrologa i astronoma oraz miłośnika i znawcę ksiąg Mikołaja Prokopowicza (t. 9). W tomie 5 czasopisma T. Marszał omówił postać ekonomisty Jerzego Karola Kurnatowskiego, zamieścił też wspomnienia o burmistrzu miasta i gminy Szadek Henryku Tylusiu (t. 7) oraz nauczycielu i poecie Macieju Tadeuszu Adamowiczu (t. 9).

Poza wspomnianym burmistrzem H. Tylusiem starostę szadkowskiego Franciszka Budzisz-Pstrokońskiego (ok. 1680–1768) przypomniał R. Bogusławski (t. 7), Z. Wilk-Woś pisała o notariuszu królewskim i szadkowskim plebanie Mikołaju Bruchrinku (t. 15), a P. Szkutnik o wójcie Szadku Julianie Godzińskim (1840–1913) – t. 3.

O szadkowskich proboszczach, księżach Janie Stanisławie Żaku (t. 8) i Edwardzie Lidtke (t. 9) oraz księdzu Janie Julianie Wiatrze (t. 10) pisał ks. K. Rulka. Postacie księdza Wiktora Krąkowskiego administratora parafii Borszewice (t. 8) oraz księdza Józefa Piekieleńskiego (t. 12) omawiał z kolei P. Szkutnik, który opracował także wspomnienia księdza Władysława Łabiaka (t. 9). Księdza Andrzeja Ciapcińskiego wspominał ks. M. Korczyński (t. 13).

Kapłana Mariana Działarskiego przypomniała D. Stefańska, która pisała także o uczestniku powstania styczniowego (Antoni Nowacki – romantyk czy pozytywista? (w 145 rocznicę powstania styczniowego, t. 8), Janie Stradowskim walczącym w szeregach gen. Andersa (*Szadkowieanin „szczurem Tobruku – rzecz o Janie Stradowskim*, t. 4). Wspomnienie w „Biuletynie” poświęciła Irene Stoczkiewicz – b. dyrektorce Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Szadku (t. 15). Razem z E. Adamowicz przypomniała żołnierza Armii Krajowej (*Pierwszy w plutonie zwiadowców – rzecz o Tadeuszu Adamowiczu*, t. 4).

W kręgu zainteresowań J. Stulczewskiego znaleźli się: *Szadkowieanie zamordowani w Katyniu* (t. 11) i *Szadkowieanie w powstaniu warszawskim* (t. 14), a także uczestnik powstania styczniowego (*Bolesław Michał Stokowski (1841–1921), weteran powstania styczniowego*, t. 13), lekarz (*Dr Ignacy Lipiński (1874–1928)*,

t. 9), edytor (*Janina Irmina Izabela Lichońska (1912–1969) – filolog klasyczny i tłumaczka*, t. 11), profesor weterynarii (*Tadeusz Marian Kobusiewicz (1905–1979) – wybitny profesor weterynarii, kapitan WP, założyciel Zakładu Pryszczycy Państwowego Instytutu Weterynaryjnego*, t. 12).

Autorka niniejszego artykułu, poza tekstem poświęconym A. Parczewskiemu (t. 6), pisała na temat Gabriela z Szadku i jego dzieła pt. *Apologia pro Collegii Posnaniensis...* (t. 13), wspólnie z K. Walczakiem omówiła postać ziemianina Józefa Leopolda z Rzepiszewa (1860–1923) i jego interesującą bibliotekę, która po śmierci właściciela trafiła do Kalisza (t. 7).

Wspomnienia o Szadku opublikowała S. Habryn (t. 1), fragmenty wspomnień o Żydach w Szadku zamieściła B. Wasilewska-Klamka (t. 12). Jolanta A. Daszyńska z kolei wspominała epizod jaki rozegrał się we wsi Boczki w styczniu 1945 roku odtworzony w rekonstrukcji historycznej 6 lutego 2011 roku (t. 11), a wspomnienia działaczki społeczno-oświatowej Władysławy Głodowskiej-Sampolskiej związane z Szadkiem i okolicami z lat 1917–1918 opracowała E. Andrysiak (t. 10).

Poza biografiami i wspomnieniami w ramach cyklicznej rubryki „Biuletynu Szadkowskiego”, wprowadzonej od tomu 6 (2006) opublikowano 10 rozmów i wywiadów z osobami związanymi z Szadkiem i regionem, które przeprowadzili B. Bartosiewicz i J. Stulczewski. Pierwsza ukazała się rozmowa z dziennikarzem muzycznym Markiem Niedźwieckim – *jednym z najbardziej znanych ludzi związanych z Szadkiem, który niejednokrotnie w trakcie swoich audycji na antenie radiowej Trójki wspomina o nim jako miejscu magicznym, miejscu swojej młodości*²⁴. W kolejnych tomach zamieszczono rozmowy z przedwojennym właścicielem Rzepiszewa Antonim Adamem Leopoldem²⁵ oraz księdzem prałatem Adolfem Reizerem byłym proboszczem parafii w Szadku²⁶.

Wywiadów z kolei udzielił: prof. W. Puś – wieloletni rektor UŁ²⁷, architekt i konserwator zabytków, była posłanka na Sejm Maria Sarnik-Konieczna – sekretarz generalny Zarządu Głównego Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków²⁸, Zofia Wichrowska – córka kierowników siedmioklasowej Szkoły Powszechnej w Szadku w okresie międzywojennym²⁹, syn szadkowskiego aptekarza Stefan Laube – uczestnik powstania warszawskiego i świadek zamachu na „kata War

²⁴ M. Niedźwiecki, *Czasami żartuję, że moje miasto nazywa się Sade'k, od imienia jednej z moich ulubionych piosenek, tej od „Smooth operator” – z Markiem Niedźwieckim w rozmowie o Szadku B. Bartosiewicz*, „Biuletyn Szadkowski” 2006, t. 6, s. 161–163.

²⁵ A.A. Leopold, *Antoni Adam Leopold: rozmowa z ostatnim przedwojennym właścicielem Rzepiszewa*, [rozm. Bartosz Bartosiewicz], „Biuletyn Szadkowski” 2007, t. 7, s. 201–204.

²⁶ A. Reizer, *Ks. prałat Adolf Reizer był proboszcz parafii szadkowskiej*, [rozm. przepr.] B. Bartosiewicz, „Biuletyn Szadkowski” 2008, t. 8, s. 189–191.

²⁷ W. Puś, *Prof. dr hab. Wiesław Puś – rektor uniwersytetu wywodzący się z regionu szadkowskiego*, [wywiad przepr.] B. Bartosiewicz, „Biuletyn Szadkowski” 2009, t. 9, s. 207–212.

²⁸ M. Sarnik-Konieczna, *Maria Sarnik-Konieczna – szadkowiec – architekt – konserwator zabytków*, [wywiad przepr.] B. Bartosiewicz, „Biuletyn Szadkowski” 2010, t. 10, s. 263–274.

²⁹ Z. Wichrowska, *Wywiad z Zofią Wichrowską (z domu Listowską) – córką przedwojennych kierowników Szkoły Powszechnej w Szadku*, [przepr.] J. Stulczewski, „Biuletyn Szadkowski” 2011, t. 11, s. 177–185.

szawy” Franza Kutscherę³⁰, dalej jeden z najstarszych ludowców na terenie gminy Szadek Stanisław Zięba – poseł na Sejm w latach 1985–1989³¹, ostatni żyjący przedwojenny rzeźnik Stanisław Kępka – jeden z najstarszych mieszkańców Szadku (95 lat)³² oraz ksiądz kanonik Stanisław Franciszek Strzeliński od 1996 roku kapelan Związku Wysiedlonych Ziemi Łódzkiej³³.

ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE

Poruszane w „Biuletynie Szadkowskim” zagadnienia demograficzne dotyczą Szadku oraz sołectw Grzybów, Kromolin Stary i Górna Wola. O ludności w Szadku w pierwszej połowie XX w. pisał A. Rzepkowski (*Stan liczebny i struktura ludności Szadku w latach 30. XX wieku*, t. 15). Artykuł T. Marszała *Ludność miasta i gminy Szadek w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2002* (t. 4) to według J. Chańko *wzorcowca analiza demograficzna, którą można wykorzystywać w dydaktyce demografii (także historycznej)*³⁴.

Kwestie ludności znalazły się w kręgu zainteresowań K. Milewskiej (*Sołectwo Kromolin Stary – struktura demograficzna i warunki mieszkaniowe*, t. 2), J. Molendy (*Ludność sołectwa Górna Wola*, t. 2) i M. Lamprechta (*Charakterystyka demograficzna sołectwa Grzybów*, t. 3). Z informacjami zawartymi w ostatnim z wymienionych artykułów polemizowała mieszkanka Grzybowa Jolanta Stelmasiak (*Grzybów widziany z biblioteki, czyli kilka uwag do „Charakterystyki demograficznej sołectwa Grzybów”*, t. 4).

PRZYRODA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Od początku ukazywania się czasopisma publikowane były w nim artykuły o tematyce przyrodniczej. W tomach 1–3 zagadnienia te podejmował A. Nowak (*Zasoby a jakość wód powierzchniowych gminy Szadek*, t. 1; *Zasoby i jakość wód podziemnych gminy Szadek*, t. 2; *Problemy gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich – przykład gminy Szadek*, t. 3).

Od tomu 7 problematyka przyrody to domena B. Woziwody, która w czasopiśmie zamieściła 12 artykułów, w tym 6 jako współautorka. Dr Woziwoda jest

³⁰ S. Laube, *Wywiad ze Stefanem Laube (pseudonim „Adam”) – uczestnikiem powstania warszawskiego, świadkiem zamachu na Franza Kutscherę*, [przepr. J. Stulczewski], „Biuletyn Szadkowski” 2012, t. 12, s. 227–234.

³¹ S. Zięba, *Wywiad z Stanisławem Ziębą – ludowcem, posłem IX kadencji Sejmu PRL*, [rozm.] J. Stulczewski, „Biuletyn Szadkowski” 2013, t. 13, s. 189–195.

³² S. Kępka, *Wywiad ze Stanisławem Kępką – jednym z najstarszych mieszkańców Szadku*, [rozm.] J. Stulczewski, „Biuletyn Szadkowski” 2014, t. 14, s. 209–214.

³³ S.F. Strzeliński, *Wywiad z ks. kan. Stanisławem Franciszkiem Strzelińskim – kapelanem Związku Wysiedlonych Ziemi Łódzkiej*, [rozm.] J. Stulczewski, „Biuletyn Szadkowski” 2015, t. 15, s. 259–264.

³⁴ J. Chańko, *Zacny periodyk regionalny*, „Rocznik Łódzki” 2011, t. 58, s. 240.

autorką takich artykułów jak: *Flora Lasu Szadkowskiego* (t. 7), *Formy ochrony szaty roślinnej w gminie Szadek* (t. 8), *Zróżnicowanie siedlisk i drzewostanów w lasach gminy Szadek* (t. 9), *Rezerwat „Jamno” – cenny poligon badawczy łódzkich geobotaników* (t. 12), *Walory botaniczne śródleśnego stawu w Wilamowie* (t. 10), *Zróżnicowanie flory roślin naczyniowych w uroczysku Rzepiszew* (t. 11).

Wspólnie z Sylwią Suwarą-Szmigielską w tomie 12 opublikowała artykuł pt. *Żółtlice, kolczurki, niecierpki i inne rośliny inwazyjne w Szadku*, a w tomie 14 dwa artykuły we współautorstwie z Elizą Szczerkowską-Majchrzak: *Charakterystyka geobotaniczna rzeki Pichna Szadkowska na odcinku od źródła w Zimnej Wodzie do ujścia z terenu uroczyska Wojślawice i Bentofauna rzeki Pichna Szadkowska na odcinku od źródła w Zimnej Wodzie do ujścia z terenu uroczyska Wojślawice*. Trzy artykuły z kolei powstały we współpracy z Katarzyną Pawicką i Grzegorzem J. Wolskim: *Charakterystyka lasu grądowego z jodłą w rezerwacie „Jamno”*, *Flora roślin naczyniowych rezerwatu „Jamno”*, *Mszaki rezerwatu „Jamno”* (t. 12).

GEOGRAFIA

Na elementy środowiska geograficznego z punktu widzenia planowania przestrzennego zwrócił uwagę J. Burchard (*Środowiskowe uwarunkowania rozwoju miasta i gminy Szadek*, t. 1). Próbę prezentacji najważniejszych problemów przyrodniczych, społeczno-demograficznych i gospodarczych sołectw Boczki (*Przyrodnicze i społeczno-gospodarcze cechy przestrzeni geograficznej sołectwa Boczki w gminie Szadek*, t. 1) i Reduchów (*Zróżnicowanie przestrzenne cech środowiska geograficznego sołectwa Reduchów w gminie Szadek*, t. 2) podjął J. Nalewajko.

Zróżnicowanie morfologiczne wydm w okolicach Szadku i cechy przyrodnicze tego ekosystemu i współczesnego zagospodarowania pól wydmy ukażuje opracowanie E. i S. Kobjków (t. 13).

Tematy z zakresu geografii transportu podjął S. Wiśniewski; przedstawił wyniki badań nad dostępnością transportową miasta (t. 14) oraz analizę połączeń drogowych do Szadku (t. 15).

HISTORIA

Najliczniejszą grupę prezentowanych w „Biuletynie” materiałów stanowią artykuły dotyczące historii Szadku i regionu. Z opracowań ogólnych wymienić można zagadnienia dotyczące podziałów administracyjnych powodujących wzmocnienie lub osłabienie roli miasta. Pisali na ten temat M. Turczyn (*Szadek na tle podziałów administracyjnych Polski* Marcina Turczyna, t. 1) oraz M. Lamprecht i A. Sikorę (*Rozwój funkcji administracyjnych Szadku – rys historyczny*, t. 8).

Przynależność administracyjną parafii Korczew od ok. XII wieku do obecnego stulecia przedstawił G. Sztandera (t. 15).

Wyniki badań geograficzno-historycznych dotyczących osadnictwa wiejskiego w dobrach królewskich powiatu Szadkowskiego (XVI–XVIII w.) omawiał T. Figlus (t. 15). Rozwój produkcji sukienniczej w Szadku związanej z zagadnieniem chowu owiec był przedmiotem rozważań T. Marszała, analizującego okres XV–XVII w. (*Rola terenów wiejskich w rozwoju sukiennictwa szadkowskiego w XV–XVII wieku*, t. 14; *Szadek jako ośrodek sukienniczy w XV–XVII wieku*, t. 14).

Na temat obecności Żydów w Szadku pisał J. Stulczewski, przypominając, że najstarsza wzmianka na ten temat pochodzi z 1507 r. (*Żydzi w Szadku – rys historyczny*, t. 10).

Dzieje straży pożarnych w Szadku i gminie przybliżyli I. Pielesiak (*Z dziejów Ochotniczej Straży Pożarnej w Szadku*, t. 7) i P. Drzewiecki (*Z dziejów ochotniczych straży pożarnych w gminie Szadek*, t. 11).

O działającej w Szadku w szkole na podstawie informacji z wizytacji parafii szadkowskiej pisał M. Różański (*Szkoła w Szadku w okresie staropolskim w świetle wizytacji kościelnych*, t. 7).

Kwestie opieki zdrowotnej mieszkańców regionu szadkowskiego podjął J. Stulczewski w artykule *Lecnictwo w Szadku* (t. 9), w którym przedstawił informacje na ten temat od końca XVIII do początków XXI wieku.

Informacje o mieście i jego okolicy w drugiej połowie wieku XIX opublikowane na łamach kaliskiej gazety przynosi tekst E. Andrysiak *Szadek w korespondencjach „Kaliszanina”* (t. 9).

Historię Rzepiszewa należącego do rodziny Leopoldów od początku wieku XIX przypomniał ostatni jego właściciel A.A. Leopold (*Rzepiszew – zarys dziejów*, t. 2).

Cennych źródeł informacji dostarczają nauki pomocnicze historii, m.in. archiwistyka, heraldyka, sfragistyka. Na temat szadkowskiej dokumentacji archiwalnej z lat 1867–1918 w zasobie łódzkiego Archiwum Państwowego pisała I. Florczak (t. 10). P. Szkutnik zajął się archiwaliami Archiwum Diecezjalnego we Włocławku (*Zespół akt dekanatu szadkowskiego w zasobie Archiwum Diecezjalnego we Włocławku*, cz. 1, t. 10, cz. 2, t. 11), archiwaliami kościelnymi (*Źródła do dziejów Szadku znajdujące się w archiwach kościelnych*, t. 5) oraz *Aktami dziekana dekanatu szadkowskiego ks. Jana Gawelczyka*, (t. 9). Przedmiotem zainteresowania A. Bartoszewicz były księgi ziemskie szadkowskie z okresu średniowiecza z zasobu Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie (t. 11).

Bogactwem informacji służą akta metrykalne, o czym pisał G. Sztandera przypominając zaginione i zachowane księgi metrykalne parafii Korczew (t. 15).

Badania dotyczące kościoła parafialnego w Szadku przeprowadził J. Szymczak (*Kwerenda historyczna do kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Apostoła w Szadku*, t. 15).

A. Kaczmarek i A. Młyńska omawiały *Źródła do dziejów parafii w Szadku z roku 1825*, t. 10). *Statut Kupiecko-Rolniczego Towarzystwa w Szadku z zasobów Litewskiego Państwowego Archiwum Historycznego w Wilnie* przypomniał A. Kijas (t. 11).

M. Adamczewski podejmował kwestie związane z herbem Szadku, po raz pierwszy głos w tej sprawie zabrał w 2003 roku publikując artykuł *Herby i pieczęcie miasta Szadek* (t. 3). Do tematu powrócił w 2012 roku artykułem pt. *W sprawie nowego herbu gminy i miasta Szadek* (t. 12), mobilizując władze do podjęcia inicjatywy w sprawie zmian wizerunku herbu szadkowskiego. W tomie 5 opublikował on artykuł pt. *Herby szlachty polskiej w kościele farnym św. Jakuba w Szadku* (t. 5), a tomie 14 prezentował herby związane z gminą, powiatem i miastem Zduńska Wola (*Herb gminy (wiejskiej) Zduńska Wola; Herb powiatu zduńskowolskiego; Znak miejski Zduńskiej Woli*).

Inne artykuły pióra M. Adamczewskiego to: *Ikonografia pieczęci kościołów parafialnych dekanatu szadkowskiego z przełomu XVIII i XIX w.* (t. 6), *Pieczęć wojewódzka powiatów sieradzkiego i szadkowskiego z roku 1792* (t. 7) oraz *Ze studiów nad symbolami cechowymi. Dziewiętnastowieczna pieczęć cechu szewców z Szadku* (współaut. J. Stulczewski, t. 15).

Informacje genealogiczne z XIX-wiecznych ksiąg żydowskich stały się podstawą do przygotowania przez K. Klauzińską i T. Krzysztofa Polkowskiego artykułu pt. *Nierozwiązana zagadka Jsydora Szykiera z Szadka i to, czego możemy się z niej nauczyć* (t. 13). O związkach genealogicznych A. Parczewskiego pisał P. Szkutnik (*Rodzina i związki genealogiczne Alfonsa Parczewskiego*, t. 6), który dla zainteresowanych poszukiwaniami dotyczącymi związków rodzinnych opracował *Poradnik genealogiczny dla szadkowanina* (t. 3).

Szadkowskie księgi miejskie z lat 1401–1697 przechowywane w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie zawierają także testamenty, np. w tomie z lat 1692–1693 znajduje się testament mieszcanki szadkowskiej Doroty Czygańskiej z Lipińskich, który stał się przedmiotem artykułu P. Szkutnika (t. 14).

Spojrzenie na mikroregion szadkowski przez pryzmat archeologii prezentuje opracowanie A. Rapiejko *Pradzieje okolic Szadku w zarysie* (t. 8). Ten sam autor razem z K. Korzeniowską pisał o badaniach prowadzonych na terenie regionu szadkowskiego przed i po II wojnie światowej (*Region szadkowski w badaniach archeologiczno-historycznych*, t. 10). J. Stulczewski, na podstawie XIX-wiecznych badań dra medycyny Leona Dudrewicza, opisał *Cmentarzysko ciałopalne w Sikucinie w badaniach Leona Dudrewicza* (t. 12). *Wyniki archeologicznych badań sondażowych przeprowadzonych przy kościele parafialnym p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Apostoła w Szadku* przedstawili Łukasz Antosik, Błażej Muzolf i Monika Troszczyńska-Antosik (t. 11). Próbę rekonstrukcji zameczku w Wojsławicach na podstawie przeprowadzonych badań archeologicznych przedstawił J. Augustyniak (t. 10).

W piętnastu tomach „Biuletynu Szadkowskiego” znalazły się dwa opracowania dotyczące okresu średniowiecza: A. Bartoszewicz *Późnośredniowieczny Szadek i jego mieszkańcy w świetle zapisek najstarszej księgi miejskiej* (t. 6) i A. Szymczakowej *Kilka uwag o wójtostwie i wójtach w Szadku w średniowieczu* (t. 5).

Kolejnego okresu historii Szadku, obejmującego lata 1501–1655, dotyczą artykuły E. Różalskiej, *Szadek – religijno-kulturalne życie prowincjonalnego miasta w początkach XVII stulecia* (t. 2), P. Szkutnika, *Parafia szadkowska na początku XVI w. świetle „Liber Beneficiorum” Jana Łaskiego* (t. 13).

Na temat sejmików szlachty sieradzkiej w Szadku pisali I. Florczak (*Uwagi na temat sejmików szlachty sieradzkiej w Szadku na początku XVIII w. – na marginesie laudum z 8 czerwca 1716 r.*, t. 13) i M. Kobierecki (*Sejmiki szlachty sieradzkiej w Szadku w latach 1668–1695. Zestawienie chronologiczne*, t. 14), D. Stefańska z kolei podejmowała zagadnienia reform Sejmu Czteroletniego (*Mieszkańcy Szadku wobec reform Sejmu Czteroletniego*, t. 3).

Sprawy Kościoła w Szadku w XVII i XVIII wieku omawiali ks. S. Zabraniak (*Dekanat Szadkowski i jego dziekani w latach 1660–1763*, t. 13), ks. M. Różański (*Duchowieństwo parafii w Szadku w XVIII w. w świetle wizytacji kościelnych*, t. 8; *Patronat parafii w dekanacie szadkowskim w drugiej połowie XVIII w.*, t. 10) i ks. K. Rulka (*Biblioteka kościoła parafialnego w Szadku w drugiej połowie XVIII w.*, t. 11).

Okres, kiedy Szadek pozostawał pod rządami pruskimi przedstawiają opracowania R. Kowalczyka (*Szadek na tle sytuacji gospodarczej departamentu kaliskiego przełomu stuleci XVIII i XIX*, t. 8) i Z. Włodarczyka (*Na przełomie wieków – Szadek pod panowaniem pruskim (1793–1806)*, t. 13).

Na podstawie danych z 1789 roku E. Nejman przedstawiła *Parafie dekanatu szadkowskiego i niektóre z dekanatu lutomińskiego (powiat szadkowski) w dawnej statystyce* (t. 10).

Lata 1813–1914 – okres pod zaborem rosyjskim – omawiało 9 autorów. O prywatnych majątkach ziemskich (*Struktura wielkości prywatnych majątków ziemskich w powiecie sieradzkim przed I wojną światową*, t. 10) i lasach (*Lasy powiatu sieradzkiego w połowie XIX w.*, t. 8) pisał D. Klemantowicz. Ród Wartalskich zamieszkujący parafie Borszewice i Mikołajewice był przedmiotem opracowania P. Szkutnika (*Rodzina chłopska w XIX w. okolicach Szadku*, t. 4), o chłopskich imigrantach z Niemiec pisał K.P. Woźniak (*Imigranci z Hesji i Badenii między Łodzią a Szadkiem w pierwszej połowie XIX wieku*, t. 15). Szadkowskie Koło Zjednoczonych Ziemianek i jego działalność opisała E. Kozłowska (*Kilka uwag na temat Szadkowskiego Koła Zjednoczonych Ziemianek na początku wieku XX*, t. 7). Wielowiekowe dzieje młynarstwa w regionie szadkowskim przedstawili R. Kucharski i M. Lamprecht w artykułach *Młynarstwo regionu szadkowskiego i jego rozwój do I wojny światowej* (t. 5) oraz *Rozwój młynarstwa w regionie szadkowskim w XX w. i jego obraz współczesny* (t. 6).

Inne zagadnienia dotyczące wieku XIX to: *Obraz kartograficzny Szadku w XIX w.* A. Bartoszewicz (t. 8), E. Andrysiak *Życie muzyczne w Szadku w latach 1844–1860 w świetle prasy* (t. 11), ks. K. Rulki *Stan religijno-moralny parafii rzymskokatolickiej w Szadku w drugiej połowie XVIII w. Miejsca kultu, duszpasterze, parafianie* (t. 13), P. Szkutnika *Duchowieństwo dekanatu szadkowskiego w roku 1835* (t. 7) i *Opis kościoła i probostwa w Szadku w połowie*

XIX wieku (t. 15), J. Stulczewskiego *Ewangelicy w okolicy Szadku i Zduńskiej Woli w XIX–XX w.* (t. 9), D. Stefańskiej *Tradycja powstańczych mogił w Szadku* (t. 9).

O stowarzyszeniu Spółdzielni Spożywców „Szadkownianka” działającym w latach 1913–1948 pisał J. Stulczewski. Okres międzywojenny prezentują opracowania D. Klemantowicza *Większa własność ziemska okolic Szadku w okresie międzywojennym* (t. 7), D. Stefańskiej poświęcone stowarzyszeniom młodzieży w latach 1919–1939 (*Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Szadku w latach 1919–1933*, t. 14; *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w Szadku w latach 1934–1939*, t. 15), J. Stulczewskiego na temat założonego w 1925 roku Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (t. 10).

Dwa artykuły podejmują tematykę z okresu 1939–1945; są to *Cisi bohaterowie lat wojny i okupacji – rzecz o szkole, której nie było D. Stefańskiej* (t. 10) i *Styczeń 1945 – radość i tragedia na terenie gminy Szadek* J. Stulczewskiego (t. 15).

ZAGADNIENIA GOSPODARCZE

Kwestie działalności gospodarczej omawiali M. Lamprecht (*Pozarolnicza działalność gospodarcza w gminie Szadek*, t. 4) i E. Gorczyrzewska (*Struktura działalności gospodarczej w gminie Szadek*, t. 12).

Ocenę zagospodarowania i warunków życia w Szadku na podstawie opinii mieszkańców i radnych przedstawił T. Marszał (*Zagospodarowanie Szadku w opinii mieszkańców miasta*, t. 1; *Zagospodarowanie Szadku w opinii radnych*, t. 1).

Na temat uwarunkowań fizyczno-geograficznych, instytucjonalnych i społecznych oraz urbanistyczno-architektonicznych rozwoju rynku w Szadku pisał R. Kopacki w artykule pt. *Szadkowski rynek – zarys uwarunkowań „rozwoju”* (t. 3).

Charakterystykę przestrzenną i gospodarczą w sołectwach gminy Szadek omawiali K. Milewska (*Sołectwo Kromolin Stary w gminie Szadek – użytkowanie ziemi i układ przestrzenny*, t. 1; *Charakterystyka przestrzenna i gospodarcza sołectwa Wielka Wieś*, t. 3), J. Molenda (*Użytkowanie ziemi, zabudowa i infrastruktura techniczna sołectwa Górna Wola w gminie Szadek*, t. 1), A. Nowak (*Układ przestrzenny i infrastruktura sołectwa Tarnówka* (t. 2), M. Turczyn (*Charakterystyka społeczno-ekonomiczna sołectwa Lichawa*, t. 2).

Jednostki morfogenetyczne w strukturze przestrzennej Szadku omawiał M. Kulesza (*Rozwój przestrzenny i współczesna struktura morfogenetyczna Szadku*, t. 3).

Pięciosobowy zespół autorów (T. Marszał, K. Milewska, J. Molenda, A. Nowak, M. Turczyn), odniósł się do sprawy zmian administracyjnych miasta (*Granice Szadku – ocena i propozycje zmian*, t. 2). Przedmiotem rozważań K. Milewskiej była *Struktura inwestycji na terenie miasta i gminy Szadek w latach 1990–2001* (t. 1). Konieczności budowy obwodnicy miasta dowodzili B. Bartosiewicz i K. Paczkowski (*Planowana obwodnica Szadku na tle układu drogowego miasta*, t. 7).

Analizy zasobu nieruchomości komunalnych w Szadku (gruntów, budynków, lokali) z uwzględnieniem ich rozmieszczenia i sposobu użytkowania na podstawie danych z 2005 i 2009 roku dokonała J. Banasiak (*Nieruchomości komunalne jako element zagospodarowania Szadku*, t. 9)

Kwestie zagospodarowania rynku w Szadku omawiali R. Kopacki (*Zagospodarowanie szadkowskiego rynku (w świetle zebranych opinii)*, t. 4) i S. Kowara (*Zmiany zagospodarowania rynku w Szadku w drugiej połowie XX w.*, t. 12).

Rozwój budownictwa drewnianego w Szadku, opis i ochrona pozostałości drewnianej zabudowy miasta (*Budownictwo drewniane w Szadku*, t. 9) oraz budownictwo z lat 1990–2005 (*Nowe budownictwo mieszkaniowe na terenie miasta i gminy Szadek*, t. 7) z uwzględnieniem m.in. rozmieszczenia i wielkości obiektów oraz formy architektonicznej, znalazło się w kręgu rozważań S. Kowary.

Przedmiotem zainteresowania T. Marszała była produkcja rolna w gminie Szadek (*Rozmieszczenie i typy wysokotowarowych gospodarstw rolnych w gminie Szadek*, t. 2; *Zróżnicowanie przestrzenne produkcji rolnej w gminie szadkowskiej (w świetle wyników spisu z 2002 r.)*, t. 3).

Kwestiom gospodarki komunalnej poświęcone były artykuły B. Bartosiewicza (*Infrastruktura komunalna na terenie gminy Szadek – stan obecny i kierunki rozwoju*, t. 5; *Źródła finansowania komunalnych inwestycji infrastrukturalnych – przykład gminy Szadek*, t. 8) i J. Nalewajki (*Zmiany w gospodarce odpadami komunalnymi na szczeblu lokalnym – przykład gminy Szadek*, t. 3).

ZAGADNIENIA SPOŁECZNE

Pewien obraz społeczności lokalnej, jej stosunku do otoczenia i własnej małej ojczyzny pokazuje wybór opinii mieszkańców Szadku zebranych pod koniec 2000 r. przez studentkę Beatę Bogoleńską i zamieszczonych w tomie 1. „Biuletynu” (*Mieszkańcy Szadku o swoim mieście – wybór wypowiedzi*). Na temat działań podejmowanych przez mieszkańców pisała Wanda Nowak w artykule *Aktywność społeczna mieszkańców gminy Szadek* (t. 14).

OŚWIATA

Działalność i zbiory szadkowskiego muzeum szkolnego oraz jego rolę w przekazywaniu wiedzy o regionie i wychowaniu uczniów w trzydziestolecie jego istnienia przypomniała D. Stefańska (t. 5).

UTWORY POETYCKIE NA ŁAMACH „BIULETYNU”

W trzech rocznikach „Biuletynu” (2002–2004) opublikowano wiersze; w tomie 2 trzy wiersze urodzonego w Szadku poety, historyka i filozofa Macieja

Tadeusza Adamowicza, w tomie 3 wiersz znanego poety łódzkiego Tadeusza Chrościelewskiego i w tomie 4 wiersze urodzonej w Szadku poetki Jolanty Stelmasiak, laureatki konkursów poetyckich, której debiutancki tomik pt. *Wiersze* wydany został przez Towarzystwo Przyjaciół Szadku (1967).

SZTUKA

Tematy związane z architekturą i zabytkami ziemi Szadkowskiej podejmowało kilku autorów. Nieistniejący już dwór królewski w Szadku opisał L. Kajzer w artykule *Dwór królewski – zapomniany zabytek Szadku* (t. 2).

Zespoły dworskie w rejonie Szadku przedstawili R. Kopacki (*Założenie dworsko-parkowe w Dziadkowicach*, t. 5), tenże autor we współpracy z A. Nowakiem (*Założenie dworsko-fołwarczno-parkowe w Prusinowicach*, t. 4), L. Kajzer (*Raz jeszcze o siedzibach dworskich w Wojsławicach*, t. 11), A. Jaworska (*Dwór w Woli Przatowskiej – historia i zagospodarowanie*, t. 4) i A. Ogrodowczyk (*Dwór w Rzepiszewie współcześnie*, t. 4). O zabytkowych obiektach, głównie dworach, pisała D. Stefańska przedstawiając trzy trasy rowerowe (*Na tropach klasycyzmu*, t. 4).

O najstarszym zachowanym zabytku na terenie dawnego województwa sieradzkiego pisała E. Różalska w artykule *Manierizm w Szadku – ołtarz św. Anny z kościoła parafialnego w Szadku* (t. 2), J. Królewski omawiał *Ołtarz główny i obraz „Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny” w kościele szadkowskim – w świetle prac konserwatorskich* (t. 10).

Rys historyczny pompy z szadkowskiego rynku (*Pompa – element małej architektury rynku Szadkowskiego*, t. 6) przedstawił T. Marszał, który w 70. rocznicę śmierci Piłsudskiego przypomniał inicjatywę budowy pomnika marszałka (*Pomnik Józefa Piłsudskiego w Szadku – niezrealizowany projekt w 70 rocznicę śmierci marszałka*, t. 5).

Interesującą formę zaproponowano czytelnikom „Biuletynu Szadkowskiego” od tomu 6 (2006), w którym szadkownianka D. Stefańska, autorka wielu publikacji w czasopiśmie, przedstawiła obszernie, bogato ilustrując *Szkołę w Szadku na starej fotografii i we wspomnieniach*. W tomie 7 ta sama autorka przypomniała siedzibę rodziny Nenckich prezentując zestaw fotografii z lat 1919–1939 związanych z dworem w Boczkach. Dwadzieścia jeden fotografii rynku Szadkowskiego udało zebrać się S. Kowarze i D. Stefańskiej by zaprezentować *Rynek w Szadku na starej fotografii* (t. 8).

Od tomu 9 na stałe gościł w czasopiśmie nowy dział: „Szadek na starej fotografii”, w którym co roku prezentowane są fotografie, pokazujące ludzi, ich życie codzienne, czy różne obiekty. W tymże tomie znalazły się *Dokumenty i fotografie obrazujące lata II wojny światowej z perspektywy mieszkańców regionu Szadkowskiego* (21 fot.).

Materiały do działu „Szadek na starej fotografii” od tomu 10 zbiera i opracowuje J. Stulczewski. Tom 10 przyniósł fotografie członków Towarzystwa

Gimnastycznego „Sokół”, o których J. Chańko napisał: *33 dobrze opisane zdjęcia obrazujące działalność Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Szadku (od 1926 r. aż po pamiątkowe fotografie byłych członków „Sokoła” z lat 50)*³⁵. Najstarszą zachowaną do dziś dokumentację fotograficzną Urzędu Pocztowego w Szadku z lat 20. i 30. XX wieku prezentuje tom 11 (24 fot.).

W kolejnych tomach J. Stulczewski przypomniał *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w Szadku* (t. 12), ochotnicze straże pożarne w Szadku (t. 13) i Wilamowie (t. 15) oraz *Stację kolejową PKP w Szadku* (t. 14).

ZAGADNIENIA WYZNANIOWE

W dziale obejmującym zagadnienia wyznaniowe znalazły się artykuły na temat cmentarzy. Pierwszy autorstwa K. Milewskiej (*Cmentarze wojskowe z okresu I wojny światowej na terenie gminy Szadek*, t. 5) to ważna, dobrze udokumentowana źródłowo, ze szkicami i fotografiami, charakterystyka cmentarzy wojskowych z I wojny światowej w gminie Szadek³⁶. A. Młyńska z kolei pisała na temat cmentarza wojennego z roku 1914 (*„Setkom tysięcy, co imion nie mają na grobie...” Szadkowski cmentarz wojenny z okresu bitwy łódzkiej (1914)*, t. 13). Odnotować trzeba tu także *List otwarty w sprawie ratowania pomnika Jerzego Karola Kurnatowskiego na cmentarzu ewangelickim w Szadku*, (t. 10).

W tomie 2 „Biuletynu” opublikowano obszernie fragmenty homilii, poświęconej św. Jakubowi, patronowi parafii szadkowskiej, którą wygłosił w Szadku 25 lipca 2002 roku biskup pomocniczy diecezji włocławskiej ks. Roman Andrzejewski. Przeglądu wot z neoromańskiego kościoła w Małyniu dokonała J. Jagła (t. 5).

PROMOCJA CZASOPISMA

Swoje czasopismo Szadek posiada od roku 2001, a każde ukazanie się kolejnego tomu jest wydarzeniem dla lokalnej społeczności. W promocjach wydawnictwa, odbywających się w sali widowiskowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Szadku, uczestniczą autorzy, członkowie redakcji i mieszkańcy Szadku oraz regionu, a spotkania odbywają się pod patronatem Burmistrza Gminy i Miasta Szadek.

Pierwsza promocja miała miejsce 14 grudnia 2001 roku podczas finału konkursu na najlepszą pracę magisterską o Szadku³⁷. W spotkaniu udział wzięły władze miasta i gminy, burmistrz, radni, także profesorowie Uniwersytetu Łódz-

³⁵ J. Chańko, *Zacny periodyk*, s. 242.

³⁶ Tamże, s. 239.

³⁷ E. Dobrowolska, *Przeżyjmy to jeszcze raz*, „Tydzień Zduńskowolski”, grudzień 2001, s. 5.

kiego z ówczesnym prorektorem UŁ prof. W. Pusiem³⁸. Także w grudniu odbyły się promocje kolejnych sześciu tomów: 13 XII 2002 (t. 2), 16 XII 2003 (t. 3), 10 XII 2004 (t. 4), 8 XII 2005 (t. 5), 8 XII 2006 (t. 6)³⁹.

Promocję tomu 7 (7 XII 2007) połączono z rozstrzygnięciem konkursu na najlepszą pracę dyplomową związaną z tematyką szadkowską.

Spotkaniu z okazji ukazania się tomu 9 (25 IX 2009) towarzyszyła wystawa „Wojna i okupacja hitlerowska na ziemi szadkowskiej” przygotowana przez D. Stefańską⁴⁰. Na promocji jubileuszowego tomu 10 (26 XI 2010) eksponowano wystawę „Towarzystwo Gimnastyczne Sokół w Szadku na starej fotografii” autorstwa J. Stulczewskiego⁴¹.

Wystawa szadkowskich herbów oraz wykład M. Adamczewskiego znalazły się w programie promocji rocznika 12 (22 XI 2012)⁴².

Wręczenie nagród laureatom konkursu fotograficznego „Szadek w obiektywie. Cztery Pory Roku – wiosna, lato, jesień, zima” odbyło się podczas spotkania z okazji wydania 14 tomu „Biuletynu” (8 XII 2014). Wystawa fotografii Macieja Szymczaka pt. „Światłem malowane” towarzyszyła promocji 15 edycji czasopisma 27 listopada 2015 roku⁴³.

Spotkania promocyjne uświetniały występy różnych zespołów. Na scenie szadkowskiego ośrodka kultury podczas promocji „Biuletynu Szadkowskiego” wystąpili: kwartet smyczkowy „Primavera” (t. 7), kapela podwórkowa „Szadkowiacy” (t. 9), wokalistki z MGOK w Szadku (15 II 2012, t. 11), Zespół Wokalny Seniorów „Wrzos” z MGOK w Szadku (t. 12), zespół wokalny „Victoria” z MGOK w Szadku (t. 15), był też koncert kolęd i pastorałek (t. 14).

Promocje kolejnych roczników „Biuletynu” to nie tylko coś dla ducha, ale także dla ciała, czego potwierdzenie stanowią degustacje potraw regionalnych przygotowywane na spotkania przez Koła Gospodyń Wiejskich, m.in. z Rzepiszewa (t. 10) i Szadku (t. 15), czy Stowarzyszenie Kobiet Ogrodzimia i Szadkowiec „KOS” (t. 11).

W 2014 roku czasopismo docenione zostało przez Generalnego Konserwatora Zabytków i Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków. W konkursie na najlepsze prace studialne, naukowe i popularyzatorskie dotyczące ochrony zabytków i muzealnictwa za publikację 12 tomów „Biuletynu Szadkowskiego” nagrodzono redaktora naczelnego rocznika prof. T. Marszał⁴⁴.

³⁸ T. Marszał, *Od Redakcji*, „Biuletyn Szadkowski” 2010, t. 10, s. 5.

³⁹ Informacje dr P. Szkutnika i K. Kilian-Haraszkiwicz.

⁴⁰ (AT), *Promocja Biuletynu Szadkowskiego*, „Extra” 2009, nr 16, s. 15.

⁴¹ E. Jurkowska, *Dla ducha i ciała*, „Nasz Tygodnik”, grudzień 2010; E. Jurkowska, *Jubileuszowo o Szadku*, „Nasz Tygodnik”, listopad 2010.

⁴² Promocja t. 8 odbyła się 17 X 2008, t. 11 – 15 II 2012, t. 13 – 6 XII 2013. – Informacje dr P. Szkutnika i K. Kilian-Haraszkiwicz.

⁴³ Informacje z zaproszeń na promocje tomów t. 9–12, 14–15 oraz prasy lokalnej: S. Kowara, *Biuletyn Szadkowski*, „Notatnik Powiatowy”, listopad 2009, s. 13; (AT), *Promocja Biuletynu Szadkowskiego...*; E. Jurkowska, *Dla ducha i ciała...*; *Jubileuszowo o Szadku*.

⁴⁴ „Biuletyn Szadkowski” 2014, t. 14.

PODSUMOWANIE

W tomie siódmym „Biuletynu” prof. T. Marszał napisał:

*Podjmując tę inicjatywę miałem, szczerze mówiąc, pewne wątpliwości, czy w dłuższym okresie uda się zabezpieczyć nieprzerwany dopływ wystarczającej liczby solidnych opracowań, nadających się do publikacji w „Biuletynie”. Czy tematyka „regionu Szadkowskiego nie okaże się zbyt wąska i czy znajdą się autorzy mający coś interesującego do zaprezentowania? Czy po kilku latach nie zabraknie materiałów do publikacji?*⁴⁵

Wątpliwości redaktora naczelnego pisma nie sprawdziły się, do publikacji w „Biuletynie” napływają kolejne interesujące artykuły, nie zmniejsza się także jego objętość.

W pierwszej edycji czasopisma redaktor naczelny pisał z kolei, że:

*Wydawana seria powinna dobrze służyć promocji gminy w różnych środowiskach gospodarczych, a przez to ułatwiać nawiązywanie kontaktów i współpracy z partnerami zewnętrznymi przez instytucje i firmy działające na terenie gminy. „Biuletyn” będzie stanowić ważne źródło informacji dla potrzeb potencjalnego rozwoju ruchu turystycznego w gminie. Wreszcie istotną funkcją tego wydawnictwa jest dostarczanie wiedzy dla nauczycieli i uczniów szkół podstawowych i średnich w ramach nauczania wiedzy o regionie*⁴⁶.

Biuletyn o charakterze interdyscyplinarnym bez wątpienia bardzo dobrze służy promocji miasta i gminy stanowiąc bogate źródło wiedzy nie tylko dla mieszkańców Szadku i ziemi Szadkowskiej, ale także dla wszystkich zainteresowanych tym regionem.

Bibliografia

„Biuletyn Szadkowski” 2001–2015.

Andrysiak E., *Szadek i ziemia szadkowska na łamach czasopisma krajoznawczego „Na Sieradzkich Szlakach”*, „Biuletyn Szadkowski” 2012, t. 12.

(AT), *Promocja Biuletynu Szadkowskiego [t. 9]*, „Extra” Zduńska Wola, Sieradz, Łask 2009, nr 16.

Chańko J., *Zacny periodyk regionalny* [recenzja t. 1–10, 2001–2010], „Rocznik Łódzki” 2011, t. 58.

Dobrowolska E. (wybrała), *Przeżyjmy to jeszcze raz*, „Tydzień Zduńskowolski”, 28 XII 2001.

Jurkowska E., *Dla ducha i ciała* [wydanie jubileuszowego 10 tomu „Biuletynu Szadkowskiego”], „Nasz Tygodnik” – Zduńska Wola, Łask, grudzień 2010.

Jurkowska E., *Jubileuszowo o Szadku*, „Nasz Tygodnik” – Zduńska Wola, Łask, listopad 2010.

⁴⁵ T. Marszał, *Od Redakcji*, „Biuletyn Szadkowski” 2007, t. 7.

⁴⁶ Tenże, *Od Redakcji*, „Biuletyn Szadkowski” 2001, t. 1, s. 10.

- Kępka S., *Wywiad ze Stanisławem Kępką – jednym z najstarszych mieszkańców Szadku* [rozm.] J. Stulczewski, „Biuletyn Szadkowski” 2014, t. 14.
- Kowara S., *Biuletyn Szadkowski*, „Notatnik Powiatowy”, listopad 2009.
- Laube S., *Wywiad ze Stefanem Laube (pseudonim „Adam”) – uczestnikiem powstania warszawskiego, świadkiem zamachu na Franza Kutschere* [przepr. J. Stulczewski], „Biuletyn Szadkowski” 2012, t. 12.
- Leopold A. A., *Antoni Adam Leopold: rozmowa z ostatnim przedwojennym właścicielem Rzepiszewa* [rozm. Bartosz Bartosiewicz], „Biuletyn Szadkowski” 2007, t. 7.
- Marszał T., *Od Redakcji*, „Biuletyn Szadkowski” 2001 t. 1; 2007 t. 7.
- Niedźwiecki M., „*Czasami żartuję, że moje miasto nazywa się Sade'k, od imienia jednej z moich ulubionych piosenek, tej od „Smooth operator” – z Markiem Niedźwiedzikim w rozmowie o Szadku* [rozm. przepr. B. Bartosiewicz], „Biuletyn Szadkowski” 2008, t. 6.
- Olejniczak A., *Szadkowskie historie* [promocja tomu 15], „Nasz Tygodnik” – Zduńska Wola, Łask grudzień 2015.
- Puś W., *Prof. dr hab. Wiesław Puś – rektor uniwersytetu wywodzący się z regionu szadkowskiego* [wywiad przepr. B. Bartosiewicz], „Biuletyn Szadkowski” 2009, t. 9.
- Reizer A., *Ks. pralat Adolf Reizer – były proboszcz parafii szadkowskiej* [rozm. przepr. B. Bartosiewicz], „Biuletyn Szadkowski” 2008, t. 8.
- Sarnik-Konieczna M., *Maria Sarnik-Konieczna – szadkowiec – architekt – konserwator zabytków* [wywiad przepr. B. Bartosiewicz], „Biuletyn Szadkowski” 2010, t. 10.
- Strzebiński S. F., *Wywiad z ks. kan. Stanisławem Franciszkiem Strzebińskim – kapelanem Związku Wyszędzonych Ziemi Łódzkiej* [rozm. przepr. J. Stulczewski], „Biuletyn Szadkowski” 2015, t. 15.
- T.S., *Dekada w Szadku. Jubileusz biuletynu*, „Siedem Dni”, grudzień 2010.
- Wichrowska Z., *Wywiad z Zofią Wichrowską (z domu Listowską) – córką przedwojennych kierowników Szkoły Powszechnej w Szadku* [rozm. przepr. J. Stulczewski], „Biuletyn Szadkowski” 2011, t. 11.
- Zięba S., *Wywiad z Stanisławem Ziębą – ludowcem, postem IX kadencji Sejmu PRL*, [rozm. przepr. J. Stulczewski], „Biuletyn Szadkowski” 2013, t. 13.

„BIULETYN SZADKOWSKI” – FIFTEEN YEARS OF ACTIVITY OF THE LOCAL SCIENTIFIC JOURNAL

Summary

In the article the author reminds the initiative to create a local journal of scientific Fri. “Biuletyn Szadkowski” constituent people, including the initiator of the project Tadeusz Marszał, the editors and authors of the circle and a rich thematic content. The magazine appeared in 1991 and is issued by the Municipal Office in Szadek. It is interdisciplinary, but dominated by historical texts.

Keywords: Szadek, „Biuletyn Szadkowski”, scientific journals.